

2021-10-29

TJÄNSTESKRIVELSE

KFKS 2021/970

Remiss – Ändringar i stödet till sanering av förorenade områden

Svar på remiss till Miljödepartementet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta förslaget remissvar enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 29 oktober 2021.

Sammanfattning

Nacka kommun instämmer i förslaget om fortsatta möjligheter till stöd för sanering av förorenade områden. Förslaget ligger i linje med det nationella miljömålet ”Giftfri Miljö”. Det är positivt att nödvändiga anpassningar till EU-rätten görs.

Nacka kommun anser att den omständigheten att kommun och fastighetsägaren ska upprätta ansökan gemensamt kommer att medföra att fastighetsägaren blir mer aktiv. Detta kan antingen leda till att fastighetsägare hindrar att en ansökan ges in eller att en fastighetsägare ser möjligheterna att få bidrag och engagerar sig så att det blir fler ansökningar.

De nya ändringarna kommer innebära en större administrativ roll för kommunen och kan leda till ökade kostnader. Kommunernas administrativa kostnader vid upprättande av ansökan om efterbehandlingsåtgärder enligt den nya förordningen föreslås vara stödberättigande vilket är positivt och nödvändigt för det finns en risk för att åtgärdstakten sinkas eller åtgärder inte kommer till stånd annars.

Ärendet

Bakgrund

Ansvar för förorenade områden regleras i 10 kapitlet miljöbalken. För att ansvar för efterbehandling ska föreligga krävs att en förorening är konstaterad och att den riskerar att medföra skada på människors hälsa eller miljön. Huvudregeln är att det är den som orsakat en föroreningsskada som ska ansvara för att åtgärda den. Det finns situationer där det inte finns någon ansvarig kvar som kan åtgärda skadan eller där den som ansvarig inte kan stå för kostnaden för att åtgärda skadan. Möjligheten till bidrag för sanering och återställning av

förorenade områden finns till för att kunna åtgärda förorenade områden som utgör stor eller mycket stor risk för människors hälsa och för miljön.

Sanering av förorenade områden kan idag ske med stöd av ett bidrag som fördelas enligt förordningen (2004:100) om avhjälpande av föroreningskador och statligt stöd för sådant avhjälpande. Denna förordning omfattar ärenden som kan utgöra statsstöd, icke-stöd eller en blandning. Bidragen förmedlas av Naturvårdsverket via länsstyrelserna till en huvudman, som vanligtvis är en kommun. Detta innebär att den som ansöker om stöd är en offentlig aktör och därmed inte nödvändigtvis den fastighetsägare som äger den mark som avses åtgärdas. För att förordningen ska vara förenlig med EU:s statsstödsregelverk behöver det, när ägaren till en fastighet som saneras driver en verksamhet av ekonomisk eller kommersiell natur, vara fastighetsägaren som ansöker om stödet. Den nuvarande förordningen är alltså inte förenlig med EU-rätten och behöver därför att ändras.

Syftet med förslagen i promemorian är att anpassa den svenska regleringen till EU-rätten och samtidigt ändra så lite som möjligt i den nuvarande förordningen och hanteringen när det gäller stöd för sanering.

Förslagen i promemorian

Miljödepartementet föreslår i promemorian att den nuvarande förordningen ändras så att den renodlas till att omfatta åtgärder som inte utgör statligt stöd. Det avser alltså ärenden där den som äger den fastighet som ska efterbehandlas inte är en fysisk eller juridisk person som driver verksamhet av ekonomisk eller kommersiell natur. Det handlar till exempel om förberedande åtgärder såsom undersökningar och utredningar för att fastställa om ett område är förorenat, fastställa ansvar eller uppföljning och utvärdering av genomförda åtgärder. Det föreslås att det ska införas i den nuvarande förordningen en möjlighet att ansöka om bidrag för att återställa natur- eller kulturmiljövärden som aktualiseras i samband med avhjälpande. Det föreslås också vara möjligt att ansöka om bidrag för vissa ansökningskostnader och kostnader för att anlita en oberoende fastighetsvärderare.

Miljödepartementet föreslår även i promemorian att det införs en ny förordning som omfattar de åtgärder som utgör statligt stöd. I denna nya förordning föreslås att Naturvårdsverket ska få bevilja medel till länsstyrelsen för åtgärder som syftar till att efterbehandla föroreningskadade fastigheter. Länsstyrelsen föreslås få besluta om statligt stöd i form av bidrag till fastighetsägande företag.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i miljö- och stadsbyggnadsnämnden som har den 20 oktober 2021 beslutat överlämna sina synpunkter, se bilaga 2, fört fortsatt beredning av remissvar. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedömer att föreslagna ändringar till stöd för efterbehandling av föroreningskador ligger i linje med det nationella miljömålet ”Giftfri Miljö” och bedömer att det är positivt att nödvändiga

anpassningar görs till EU-rätten. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden konstaterar att förändringen att kommun och fastighetsägare ska upprätta ansökan gemensamt kan medföra att fastighetsägarna blir mer aktiva. Till slut konstaterar miljö- och stadsbyggnadsnämnden att Nacka kommun inte erhållit några statliga medel för efterbehandling. Skäl till detta anges att det i den senaste sökombgången informerade länsstyrelsen om förutsättningarna för bidrag för sanering av förorenade områden inför bostadsbyggande och endast vissa kommuner kunde söka bidraget, Nacka kommun tillhörde inte dem.

Enheten för fastighetsförvaltningens bedömning

Enheten för fastighetsförvaltning instämmer i de synpunkter som miljö- och stadsbyggnadsnämnden lyft fram. Enheten för fastighetsförvaltning vill utöver detta anföra i huvudsak följande.

Den nya ändringen som innebär att kommun och fastighetsägaren ska upprätta ansökan gemensamt kommer att medföra att fastighetsägaren behöver bli mer aktiv. Det finns en risk att de förorenade områden, som är mest prioriterade utifrån föroreningarnas risk, inte prioriteras eftersom fastighetsägaren får möjlighet att avgöra om en ansökan ska lämnas in eller inte. Det blir viktigt att fastighetsägare ser möjligheterna till bidrag och engagerar sig.

De nya ändringarna kommer också innebära att kommunen som huvudman får en större administrativ roll vid ansökningsstadiet vid efterbehandlingsåtgärder. Kommunernas administrativa kostnader föreslås vara stödberättigande vilket bedöms vara nödvändigt så att syftet med systemet inte sinkas eller åtgärder inte kommer till stånd annars.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunerna förväntas i sin roll som huvudman vid efterbehandlingsåtgärder få en större administrativ roll vid ansökningsstadiet. I den nya förordning anges att en huvudman har ansvar för budget och för att genomföra och följa upp åtgärder som bidrag ges för enligt den nya förordningen. Kommunernas administrativa kostnader vid upprättande av ansökan om efterbehandlingsåtgärder enligt den nya förordningen föreslås vara stödberättigande för det finns annars en risk för att åtgärdstakten sinkas eller åtgärder inte kommer till stånd. Förslaget till ändringar har därmed inga omedelbara ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut bedöms vara positivt för barns framtida livsmiljö.

Bilagor

1. Förslag till remissvar.
2. Promemorian ”Ändringar i stödet till sanering av förorenade områden”.
3. Miljö- och stadsbyggnadsnämndens synpunkter och tjänsteskrivelse.

Therese Alvé
Enhetschef
Enheten för fastighetsförvaltning

Rebecca Lord
Handläggare
Enheten för fastighetsförvaltning